

Kvalifikationskrav beslutade 2021-06-21

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
Gemensamma grunder alla					
BYGGHANDLINGAR	Bygghandlingar	Ska översiktligt kunna beskriva olika typer av bygghandlingar och dess olika status enligt byggbranschens standardavtal; kontrakt, ritningar, byggbeskrivningar, AMA och AB. Myndigheters regelverk, lagar som exempelvis Arbetsmiljölagen.	Ska övergripande kunna förklara bygghandlingarnas roll och funktion i byggprocessen. Ska övergripande kunna förklara konsekvenserna av att inte följa regelverk och avtal (vite, bötesföreläggande).	Ska kunna inhämta relevant information ur kontrakt, avtal, AMA, regelverk och standarder.	Ska med visst stöd kunna använda informationen som grund för att utföra arbetet.
	Byggregler	Ska översiktligt kunna beskriva de regler och myndighetsbeslut som styr byggandet, kontroller, kvalitetskrav och besiktningar.	Ska övergripande kunna förklara bygghandlingarnas roll och funktion i byggprocessen. Ska övergripande kunna förklara konsekvenserna av att inte följa regelverk och avtal (vite, bötesföreläggande).		
	Ritningsläsning	Ska kunna beskriva skalor, vyer, ritningstyper, specifikationer, symboler, måttsättningsprinciper, ritningshuvud och revideringar enligt standarden Bygghandlingar 90.	Ska kunna förklara byggritningens utformning och uppbyggnad.	Ska ur ritningsunderlag kunna ta fram och tolka nödvändig information för det aktuella momentet.	Ska självständigt kunna använda informationen från olika typer av bygghandlingar som grund för att utföra arbetet.
	Digitalisering	Ska kunna beskriva Byggnadsinformationsmodeller (BIM) och andra förekommande digitala verktyg i byggprocessen.	Ska kunna förklara hur digitala hjälpmedel integreras i byggprocessen.	Ska kunna ta fram och tolka nödvändig information för det aktuella momentet.	Ska självständigt kunna använda informationen från olika typer av digitala bygghandlingar som grund för att utföra arbetet.
BYGGPROCESSEN	Arbetsplatsen	Ska översiktligt kunna beskriva parternas roll på arbetsmarknaden, avtal och lagar som reglerar anställningen och yrkesutbildningsavtalet.	Ska kunna förklara partsförhållandena med anställningsavtal samt kollektivavtal.	Ska kunna inhämta relevant information om parternas roll på arbetsplatsen. Ska kunna hur avtal styr rättigheter och skyldigheter på arbetsplatsen.	
	Byggprocessen	Ska översiktligt kunna beskriva byggprocessens skeden, entreprenadformer och aktörer.	Ska kunna förklara byggprocessens olika skeden och genomförande såsom projektering, produktion och förvaltning	Ska kunna utföra arbetsmoment i rätt ordning inom aktuellt yrke.	Ska självständigt kunna planera och utföra sitt dagliga arbete inom ramen för det aktuella yrket.

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
		Ska översiktligt kunna beskriva arbetsplatsens olika yrken, funktioner och inbördes roller samt grunderna för samverkan i arbetslag och med olika yrkesgrupper.			
	Hållbart byggande	Ska kunna beskriva begreppet "hållbart byggande".	Ska kunna förklara de olika aktörernas roll i en byggprocess för ett hållbart byggande.	Ska kunna bidra till ett hållbart byggande inom t.ex. materialhantering, förbrukning, återanvändning och hantering av restprodukter.	
	Arkitektur	Ska översiktligt kunna beskriva arkitektens roll och arkitektur genom tiderna. Vanliga termer, former och funktioner.	Ska övergripande kunna förklara arkitektens roll och påverkan i byggprocessen.		
	Konstruktion	Ska översiktligt kunna beskriva konstruktörens roll. Vanliga termer, former och funktioner.	Ska övergripande kunna förklara konstruktionens koppling till byggnadens form, funktion och hållfasthet.	Ska kunna utföra arbete utifrån ritningar och konstruktörens anvisningar inom ramen för aktuellt yrke.	Ska självständigt kunna planera och genomföra sitt arbete utifrån ritningar och anvisningar inom ramen för aktuellt yrke.
BYGGMATERIAL OCH YTTRE MILJÖ	Byggmaterial	Ska kunna beskriva de vanligast förekommande byggmaterialen avseende användningsområde, kvalitet, egenskaper, kostnader, hälso- och miljöaspekter.	Ska kunna förklara materials egenskaper med fokus på hållbarhet, funktion och användningsområden. Ska kunna förklara byggmaterialens miljöpåverkan och individens egna ansvar.	Ska kunna välja rätt material utifrån konstruktion, funktion och föreskrifter/produktblad.	Ska med visst stöd kunna välja rätt material.
	Avfallshantering, Källsortering och återvinning	Ska kunna beskriva källsortering och återvinning av material på en byggarbetsplats. Ska översiktligt kunna beskriva skillnaden mellan olika farosymboler och avfallsfraktioner.	Ska kunna förklara materials egenskaper med fokus på hållbarhet, funktion och användningsområden. Ska kunna förklara byggmaterialens miljöpåverkan och individens egna ansvar.	Ska kunna utföra källsortering och återvinning på byggarbetsplatser. Ska på ett säkert sätt kunna hantera produkter och material enligt säkerhetsdatablad och farosymboler.	Ska självständigt kunna hantera byggmaterial i byggprojektets olika skeden.
TRANSPORT OCH LAGRING	Transportteknik, lagring och förvaring	Ska översiktligt kunna beskriva tillämpliga transport- och förvaringsätt för olika slags byggnadsdelar och byggmaterial.	Ska kunna förklara täckning, förvaring och hantering av byggnadsdelar och byggmaterial så att de inte skadas.	Ska kunna hantera transporter och förvaring av material på arbetsplatser.	Ska självständigt kunna hantera byggmaterial i byggprojektets olika skeden.
INFÄSTNING	Infästningar	Ska kunna beskriva material och metod för infästningar i olika byggnadsdelar och byggmaterial.	Ska kunna förklara materials egenskaper i samverkan och påverkan på hållfasthet.	Ska utifrån befintliga bygghandlingar kunna utföra säker infästning i olika byggnadsdelar och byggmaterial.	Ska med visst stöd kunna välja rätt infästningsmetod inom ramen för aktuellt yrke.
SÄKRA LYFT	Lyftteknik och kommunikation	Ska kunna beskriva lyftteknik och lastkoppling i samband med transport av byggnadsdelar och byggmaterial.	Ska kunna förklara krav på säkerhet och dess konsekvenser vid lyftteknik och lastkoppling.	Ska kunna gällande regelverk kring säkra lyft.	

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
		Ska kunna beskriva kommunikation med maskinförare genom handsignal och/eller kommunikationsradio.			
BYGGTEKNIK OCH BERÄKNINGAR	Byggkonstruktioner	Ska kunna beskriva de vanligaste bygg- och anläggningskonstruktionerna och deras egenskaper och verkningssätt.	Ska kunna förklara skillnaden mellan olika konstruktioner och deras egenskaper. Ska kunna förklara konstruktioners egenskaper ur ett beständighetsperspektiv	Ska kunna arbeta med olika konstruktioner.	Ska självständigt kunna utföra enklare byggkonstruktioner.
	Byggnadsfysiska egenskapskrav och lösningar	Ska kunna beskriva de vanligaste byggmaterialens egenskaper och användningsområden avseende värme, fukt, ljud och brand.	Ska kunna förklara materials egenskaper och koppling till funktion och användningsområde.	Ska kunna inhämta information om utförande av byggtkniska lösningar genom produktblad, monteringsanvisning och AMA.	Ska självständigt kunna utföra enklare byggkonstruktioner.
	Mätningsteknik	Ska kunna beskriva de vanligast förekommande mätverktygen och deras användningsområden.	Ska kunna förklara toleranskrav, felkällor och dess konsekvenser i samband med mätning och utsättning.	Ska kunna använda de vanligaste mätverktygen för vanligt förekommande mätningar.	Ska självständigt kunna välja och använda lämpligt mätverktyg efter situation.
	Yrkesmatematik	Ska kunna beskriva de fyra räknesätten, enklare formelräkning och geometriska beräkningar.	Ska kunna förklara grundläggande metoder för beräkning av reella tal.	Ska med omdöme och rimlighetstänkande kunna tillämpa matematik vid problemlösning. Ska kunna beräkna volym och area för t.ex. beställning av material. Ska kunna tillämpa och lösa enkla formler och ekvationer. Ska kunna tolka enkla diagram.	Ska självständigt kunna lösa enklare byggtkniska beräkningar.
MASKINER OCH VERKTYG	Verktyg och maskiner	Ska kunna beskriva de för branschen vanligaste förekommande verktygen och maskinerna. Ska kunna de engelska översättningarna för de vanligast förekommande verktygen och maskinerna. Ska kunna beskriva hjälpmedel för att anpassa verktyg och maskiner för att minska påverkan av buller, vibrationer och felaktiga arbetsställningar. Ska kunna beskriva hur man handhar och vårdar de i branschen vanligast förekommande verktygen och maskinerna.	Ska kunna förklara valet av verktyg och maskin i förhållande till arbetsmomentet, arbetsmiljön och hälsan.	Ska kunna använda rätt verktyg och/eller maskin till det planerade arbetet. Ska kunna handha och vårda de i branschen vanligast förekommande verktygen och maskinerna. Ska kunna söka information om säker hantering av maskiner och verktyg.	Ska självständigt kunna avgöra om aktuella maskiner och verktyg är lämpliga för det tilltänkta arbetet.
HÄLSA OCH SÄKERHET	Arbetsmiljö grund	Ska översiktligt kunna beskriva arbetsmiljölagens grund och syfte.	Ska kunna förklara den prioritet som arbetsmiljö och säkerhet har på arbetsplatsen.		

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
		<p>Ska översiktligt kunna beskriva Arbetsmiljöverkets föreskrifter; Bygg- och anläggningsarbete 1999:3.</p> <p>Ska översiktligt kunna beskriva byggbranschens arbetsmiljöavtal.</p> <p>Ska kunna beskriva hur man på en arbetsplats ska förhålla sig till arbetsmiljöplanen, dess syfte och funktion.</p>	<p>Ska kunna förklara individens ansvar för att säkerställa sin egen och andras goda arbetsmiljö.</p> <p>Ska kunna förklara arbetsmiljöarbetet och det egna ansvaret i att följa den upprättade arbetsmiljöplanen</p> <p>Ska kunna förklara arbetsuppgifter som kräver behörighetsgivande utbildning.</p>	<p>Ska kunna vara delaktig i arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet och agera vid olycksfall på arbetsplatsen.</p>	<p>Ska självständigt kunna delta i arbetsmiljöarbetet och genomförandet av de åtgärder som behövs för att åstadkomma en god arbetsmiljö. Följa givna föreskrifter samt använda de skyddsanordningar och iaktta den försiktighet i övrigt som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.</p>
	L – ABC	<p>Ska kunna beskriva arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet på arbetsplatsen avseende första hjälpen vid olycksfall, förebyggande brandskydd och elsäkerhet.</p> <p>Ska kunna grundläggande uttryck på engelska för kommunikation kring nödlägesrutiner, första hjälpen, förebyggande brandskydd och elsäkerhet.</p>	<p>Ska kunna förklara den prioritet som arbetsmiljö och säkerhet har på arbetsplatsen.</p> <p>Ska kunna förklara individens ansvar för att säkerställa sin egen och andras goda arbetsmiljö.</p> <p>Ska kunna förklara arbetsmiljöarbetet och det egna ansvaret i att följa den upprättade arbetsmiljöplanen</p> <p>Ska kunna förklara arbetsuppgifter som kräver behörighetsgivande utbildning.</p>		
	Psykosocial arbetsmiljö	<p>Ska kunna beskriva den psykosociala arbetsmiljön och vilka faktorer som kan påverka individen i sitt arbete.</p> <p>Ska kunna grundläggande uttryck på engelska för kommunikation kring psykosocial arbetsmiljö.</p>	<p>Ska kunna förklara hur olika faktorer påverkar den psykosociala arbetsmiljön och hur det berör den enskilde individen i sitt arbete.</p>	<p>Ska kunna medverka i arbetet med den psykosociala arbetsmiljön på arbetsplatsen och ha ett inkluderande bemötande.</p>	<p>Ska självständigt kunna och i samverkan med arbetsgivare och kollegor verka för en god psykosocial arbetsmiljö.</p>
	Ergonomi och praktiskt förebyggande arbetsmiljöarbete	<p>Ska kunna beskriva vikten av god ergonomi och hur kroppen påverkas av felaktiga belastningar eller arbetsställningar.</p> <p>Ska kunna beskriva de vanligaste riskerna på arbetsplatsen och hur man förebygger dessa genom riskanalys.</p>	<p>Ska kunna förklara sambandet mellan ergonomiska hjälpmedels funktion- och användningsområden för att minska risken för arbetsskador.</p> <p>Ska kunna förklara det egna ansvaret att använda skyddsutrustning.</p>	<p>Ska kunna utföra arbetet på ett ergonomiskt korrekt sätt.</p> <p>Ska kunna delta i upprättande av och följa en riskanalys/riskbedömning för arbetsuppgifter inom det egna yrket.</p>	<p>Ska självständigt kunna utföra arbetet enligt givna riskbedömningar avseende belastningar och arbetsställningar i det egna dagliga arbetet.</p>

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
		Ska kunna beskriva olika ergonomiska hjälpmedels funktion och användningsområden. Ska kunna beskriva vad som ingår i personlig skyddsutrustning.		Ska kunna använda ändamålsenligt hjälpmedel.	Ska självständigt kunna välja rätt personlig skyddsutrustning för de egna arbetsuppgifterna i dagligt arbete.
Gemensamma grunder hus					
BETONG OCH ARMERING	Armering	Ska kunna beskriva armeringens funktion i betongkonstruktioner. Ska kunna beskriva olika dimensioner av armeringsstål.	Ska kunna förklara samverkan mellan betong och armering.		
	Betong	Ska kunna beskriva betongens olika beståndsdelar. Ska kunna beskriva olika betongkvaliteter. Ska kunna beskriva vattnets påverkan på hållfastheten, vid såväl blandning som användning och härdning.	Ska övergripande kunna förklara vibreringens funktion. Ska kunna förklara hur temperatur och väder påverkar betongens härdning.		
ISOLERINGSARBETE	Isolering	Ska kunna beskriva olika isoleringsmaterial och deras egenskaper.	Ska kunna förklara isoleringsmaterialets egenskaper för att uppnå bästa funktion.		
GRUNDLÄGGNING	Husgrunder	Ska kunna beskriva olika typer av husgrunder; kryppgrund, platta på mark, källargrund och plintgrund.	Ska kunna förklara de olika husgrundernas funktioner.		
Undertaksmontör					
BYGGPROCESSEN	Planering	Ska kunna beskriva begreppet tidsplanering, förhållanden på arbetsplatsen och dokumentation som riskanalys och egenkontroll. Ska kunna beskriva egenkontroll.	Ska kunna förklara vad en bristande planering och dokumentation kan leda till. Ska kunna förklara indelningar för installationer i avseendet armaturer, ventilationsdon, högtalare och dylikt.	Ska kunna kontrollera och förbereda vad som skall göras innan montagearbetet påbörjas.	Ska under handledning kunna förbereda för ett montagearbete och efterföljande egenkontroll. Ska med visst stöd kunna planera arbetet med hänsyn till andra yrkesgrupper.
BYGGTEKNIK OCH BERÄKNINGAR	Kanttyper	Ska kunna förklara de vanligast förekommande kanttyperna.	Ska kunna förklara olika kanttyper, deras egenskaper och användningsområden.	Ska ur bygghandling kunna identifiera rätt kanttyp för ett arbete.	Ska självständigt ur bygghandling kunna identifiera rätt kanttyp för ett arbete
	Undertakstyper	Ska kunna beskriva olika typer av undertak som exempelvis Akustiktak, Akustikputs, Trällit och Plåttak.	Ska kunna förklara de olika typer av undertak, deras konstruktion, funktion samt användningsområden.		
	Montage	Ska kunna beskriva kraven som ställs på de vanligast förekommande typerna av montage exempelvis brand, ljud och ljus. Ska kunna beskriva infästningsmetoder.	Ska kunna förklara kraven som ställs på de vanligast förekommande typerna av montage och vad de har för funktion.	Ska kunna identifiera rätt typ av infästningsmetod utifrån underlag och taktyp. Ska i samverkan med andra kunna planera arbetet med att montera ett undertak.	Ska självständigt kunna identifiera rätt typ av infästningsmetod utifrån underlag och taktyp. Ska med visst stöd kunna planera montagearbetet med hänsyn till andra yrkesgrupper.

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
	Ljudegenskaper, rumsakustik och brandklasser	Ska kunna beskriva material och deras ljuddämpande, ljudabsorberande och brandskyddande egenskaper. Ska kunna beskriva ljud- och brandklasser.	Ska kunna förklara materialens egenskaper i förhållande till ljud och brand samt deras användningsområden.	Ska ur bygghandling kunna identifiera de olika ljud- och brandklasserna.	Ska självständigt ur bygghandling kunna identifiera de olika ljud- och brandklasserna.
	Belastningsberäkning	Ska kunna beskriva beräkningsmodeller för viktbelastning.	Ska kunna förklara toleranser (viktbelastning) för olika typer av undertak och deras bärsystem.	Ska med uppgift ur bygghandling eller materialspecifikation kunna beräkna egenvikten för ett undertakssystem för säker montering.	Ska med visst stöd kunna beräkna egenvikten för ett undertakssystem och därigenom få fram lämplig infästning avseende material och metod.
HÄLSA OCH SÄKERHET	Särskilda arbetsmiljörisiker	Ska kunna beskriva risker som förknippas med yrket, t.ex. asbest och glasfiberdamm. Ska kunna beskriva riskerna med att arbeta från byggställningar, plattformar Ska kunna beskriva krav som finns för arbete med angivna riskområden.	Ska kunna förklara risker förknippade med asbest och glasfiberdamm och vilka hälsorisker de innebär. Ska kunna förklara riskerna förknippade med att arbeta från arbetsplattformar på höjd, samt hur man kan förebygga riskerna.	Ska kunna hantera de risker som särskilt förknippas med yrket gällande exempelvis materialens sammansättning och montagearbete från plattform.	Ska självständigt kunna planera sitt arbete för att minska riskerna förknippade med de olika arbetsmomenten.
KONSTRUKTIONSTEKNIK	Tekniskt utförande	Ska kunna beskriva olika typer av konstruktioner av bärverk och undertak. Som exempelvis demonterbara tak, Akustikputs, Trällit och Plåttak.	Ska kunna förklara olika typer av konstruktioner av bärverket och undertak samt hur dessa ska monteras för att uppfylla kravställningar.	Ska ur bygghandling kunna identifiera rätt bärverk för ett undertaksmontage.	Ska självständigt ur bygghandling kunna identifiera rätt bärverk för ett undertaksmontage.
MASKINER OCH UTRUSTNING	Arbetsplattformar	Ska kunna beskriva regler vid monteringsarbete från arbetsplattformar. Ska kunna beskriva regler för användning av mobila arbetsplattformar, skylift (bomlift) och saxlift.	Ska kunna förklara regler vid montering från en höjd, exempelvis en byggställning eller annan typ av arbetsplattform.	Ska kunna planera för säkert montagearbete från en arbetsplattform. Ska kunna utföra montagearbete från en arbetsplattform.	Ska självständigt kunna utföra ett montagearbete från en arbetsplattform/byggställning.
MATERIALHANTERING	Material	Ska kunna beskriva hur olika material ska transporteras och lagras.	Ska kunna förklara konsekvenserna vid en felaktig materialhantering.	Ska kunna planera för materialtransport och lagring av material.	Ska självständigt kunna planera för transport och lagring av material till, från och på en arbetsplats.
MONTAGE	Brandklass	Ska kunna beskriva brandklasser.	Ska kunna förklara att det finns olika krav gällande brandklasser för ett montage.	Ska ur bygghandling kunna läsa fram rätt brandklass för ett undertaksmontage och att det överensstämmer med materialspecifikationen.	Ska självständigt kunna montera ett undertak så att rätt brandklass uppnås enligt bygghandlingarna.
	Kanttyper	Ska kunna beskriva bärverkens varierande kanttyper och vägglistor.	Ska kunna förklara bärverkens varierande kanttyper och vägglistor.	Ska kunna montera bärverk och vägglistor i förhållande till kanttyp.	Ska självständigt kunna montera de i branschen förekommande kanttyperna.

Yrke: Undertaksmontör

Område	Delområde	KUNSKAP		FÄRDIGHET	FÖRMÅGA
		Fakta	Förståelse		
	Kylbafflar	Ska kunna beskriva kylbafflar och deras funktion.	Ska kunna förklara varierande förutsättningar vid montage av kylbafflar som placering, storlek och vikt.	Ska kunna välja rätt montagesätt för minst en typ av kylbaffel.	Ska med visst stöd kunna montera kylbafflar.
	Systemtak	Ska kunna beskriva systemtak.	Ska kunna förklara vad ett systemtak är, dess användningsområde och hur det ska monteras.	Ska kunna montera ett systemtak	Ska under handledning kunna montera ett systemtak.